

טעויות בטיפול הרפואי ואירועים חריגים בישראל בזמן משבר בהשוואה לטרם המשבר

ד"ר דנה ארד, מערך החדשנות כללית | הגב' ריקי אהרונ, המערך לבטיחות הטיפול משרד הבריאות (לשעבר) | ד"ר יוסי טל, טל שירותי ייעוץ | פרופ' ירון ניב, הפקולטה לרפואה ע"ש אידלסון, אוניברסיטת אריאל | פרופ' איליה קגן, החוג לסייעוד, מכללת אשקלון.

שיטות

מחקר רטרוספקטיבי הבדק קוהורט ומנתח דאטה על דיווחי אירועים מיוחדים למשרד הבריאות לפני משבר הקורונה (בשנים 2018-2019) בהשוואה לדיווח אותם אירועים בזמן המשבר (בשנים 2020-2021).

הדיווחים קוטלגו לפי סיבות הדיווח של האירוע החריג לפי דעת מומחים וחולקו לשש סיבות דיווח עיקריות בהתבסס על תחום ההתמחות בו אירע האירוע. לאחר מכן הם תוקנו ביחס ל-100,000 ימי אשפוז, ביקורים, מספר ניתוחים ולידות.

רקע ומטרות

מניפת הקורונה הובילה לאתגרים רבים במערכת הבריאות. אחד מהם הוא העובדה שהמגיפה התפתחה במהירות ולא היה זמן מספק להתאמת תהליכי איכות ובטיחות למצב החדש.

מחקר זה מיועד לתאר ולהשוות את הדיווחים על אירועים מיוחדים וטעויות בטיפול ברמה הלאומית למשרד הבריאות ביחס לתקופת משבר רפואי ובהשוואה לתקופת המשבר לעומת תקופת טרום המשבר.

תוצאות

בזמן המשבר היו 243 אירועים מתוקננים ביחס לימי האשפוז לעומת 148 אירועים לפני המשבר ($OR\ 1.64, p<0.0001$). הממצאים הראו עלייה במרבית סוגי סיבות הדיווח על אירועים מיוחדים: אירועים הקשורים לטיפול רפואי ופרוצדורות כירורגיות ($OR\ 1.85, p<0.0001$), תמותה בלתי צפויה בבתי חולים כלליים ($OR\ 3.22, p<0.0001$), תמותה אמהית בבית החולים ובלידות בית ילודי ($OR\ 1.82, P=0.0001$), יותר סיבוכים קשים ותמותה של מבתי חולים לבריאות הנפש בתקופת המשבר לעומת התקופה שלפני המשבר ($OR\ 7.40, P<0.0001$).

ביחס לאירועים מצאנו ירידה מובהקת במספר האירועים הקשורים לתהליך הניתוח ותקלות במכשור רפואי ($OR\ 0.62, P<0.0001$; $OR\ 0.32, P<0.0017$).

שיעור הדיווח על אירועים מיוחדים היה גבוה בזמן המשבר לעומת התקופה שלפני המשבר. המידע על תופעה זו בעולם הוא מועט ונתון במחלקות ולא מסייע להבנת ההבדלים בשיעור הדיווח בין התקופות. נדרש מחקר נוסף על מנת להסביר את התופעה.

Table 2
Summary of changes in reporting of adverse events in relation to category and type of adverse event.

Category of AE	Type of AE	Pre-pandemic	Pandemic	Significance change**
Medical errors in general medicine	Errors in medical treatment	1.34*	2.4	▲
Surgical errors	Operation process	46.4	28.5	▼
	Unexpected complications	46.1	84.4	▲
Errors in OBGYN	Mother death or complication after childbirth	16.7	30.8	▲
AE in pregnancy and newborns	Injury to newborns during childbirths	41.2	59.2	▲
Unexpected death	Sudden unexpected death	1.0	0.2	▼
	Death within 24 h after medical care	0.2	0.6	▲
AE in psychiatric settings	Escape/absence from medical institution	0.3	2.4	▲

**p < 0.001

*per 100,000 encounters